

«Μάρτης» και εξορκισμός ερπετών ΣΤΑ ΗΜΑΘΙΩΤΙΚΑ ΠΙΕΡΙΑ

Γράφει ο
Γιάννης
Τσιαμήτρος
εκπ/κός-
χοροδιδάσκαλος

Ο μήνας Μάρτης ουσιαστικά σημαίνει την έναρξη του καλοκαιριού, την αναζωογόνηση της φύσης ύστερα από τον χειμώνα, την αποτροπή των κακών. Τα περισσότερα έθιμα έχουν σχέση με την διάσταση αυτή. Έτσι, έχουμε το έθιμο του «Μάρτη» όπου οι κάτοικοι των Πιερίων, όπως και σε όλη σχεδόν την Ελλάδα, για να αποτρέψουν την επιβλαβή επήρεια του μαρτιάτικου ήλιου έδεναν στον καρπό του ενός χεριού μια λινή κλωστή κόκκινου και άσπρου χρώματος-τον Μάρτη. Πολλές φορές την έδεναν και ακόμα και στον λαιμό των μικρών παιδιών, αλλά και στα πόμολα από τις πόρτες των σπιτιών, στις βρύσες ή ακόμη και στα αγαπημένα κατοικίδια ζώα. Η μαγική δύναμη της κλωστής όχι μόνο θα τους προστατέψει από τον ήλιο, αλλά θα τους δώσει και άλλες ιδιότητες, χρήσιμες για την υπόλοιπη χρονιά. Ο Μάρτης έβγαινε από τον καρπό ή από όπου αλλού έχει τοποθετηθεί

με την εμφάνιση των πρώτων χελιδονιών. Τότε δένεται σε δέντρο κρυνιάς, το οποίο είναι δέντρο ίσιο και ανθεκτικό ξύλο, για να ενισχύσει έτσι τις ιδιότητές τους.

Στις 25 του Μάρτη (ημέρα του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου αλλά και γιορτή της Ελληνικής επανάστασης) στα Ημαθιώτικα Πιέρια γίνονταν και το έθιμο του εξορκισμού των ερπετών. Την ημέρα αυτή, σύμφωνα με τη λαϊκή μας παράδοση, όλα τα ερπετά αφυπνίζονται από την βαθιά νάρκη του χειμώνα και αποτελούν τον μόνιμο κίνδυνο των κατοίκων κατά την διάρκεια της άνοιξης και του καλοκαιριού. Για να προστατέψουν τους οικισμούς αλλά και τους ίδιους από την εμφάνιση των επικίνδυνων φιδιών και των άλλων ερπετών, οργανώνονταν σε ομάδες, κυρίως νέων που κρατούσαν αναμμένους πυρσούς και κουδούνιζαν κουδούνια και κυπριά σε όλους τους δρόμους του χωριού, λέγοντας το παρακάτω τραγούδι:

Φύγετε φίδια
φύγετε γκουστέρια (σαύρες),
να ο παπάς που έρχεται,
με το κουτσολέμδο,
θα σας κόψει το κεφάλι,
θα σας ρίξει στο ποτάμι.

Παρατηρούμε εδώ το δέσιμο που υπάρχει ανάμεσα σε ένα παλιό ειδωλολατρικό έθιμο (εξορκισμός των ερπετών) με την καθαγιαστική και αποτρεπτική των κακών συνήθη λειτουργία του χριστιανού ιερέα. Το έθιμο ολοκληρώνεται με την συγκέντρωση των κουδουνιών, που χρησιμοποιήθηκαν στην πομπή, στους φούρνους κάθε αγροτικού σπιτιού, πράξη συμβολική, που θέλει τα ερπετά να καούν στην πυρά του φούρνου προς ανακούφιση των κατοίκων.

(Απόσπασμα από το υπό έκδοση βιβλίο του Γ. Τσιαμήτρου με τίτλο 'Ημαθιώτικα Πιέρια -Λαογραφία- Παράδοση')

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΑΠΟΚ/ΝΗ Δ/ΣΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-ΘΡΑΚΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΔΑΣΩΝ & ΑΓΡ. ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
Δ/ΝΣΗ ΔΑΣΩΝ ΗΜΑΘΙΑΣ
ΔΑΣΑΡΧΕΙΟ ΒΕΡΟΙΑΣ

Βέροια 1-3-2013
Αρ. Πρωτ.: 1684

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΗΣ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙΛΥΣΕΩΣ ΔΑΣΙΚΩΝ ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΕΩΝ ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ

Με την αριθμ. 02/2013 απόφασή της, η Β/θμια Επιτροπή Επιλύσεως Δασικών Αμφισβητήσεων Εφετείου Θεσσαλονίκης, αποφάσισε ομόφωνα: α) την εξαφάνιση της αριθμ. 13-2007 απόφασης της Α/θμιας Ε.Ε.Δ.Α. Ν. Ημαθίας και β) την απόρριψη των αντιρρήσεων των κ.κ. Γεωργίου & Παναγιώτη Τσιφλιτζικλή του Βασιλείου, ως απαράδεκτες.

Μ.Ε.Γ.Γ.Α.Δ.Μ.Θ.
Ο Δασάρχης Βέροιας
α.α.
Ελένη Κατσανίδου
Δασολόγος με Β' βαθμό